

НЕОПОЗИТИВІЗМ — сучасна форма позитивізму («третій» позитивізм). У вузькому значенні слова Н. — це логічний позитивізм 30-х ХХ ст.; в більш широкому — вся сукупність позитивістських течій 20–60-х ХХ ст. Виник майже одночасно в Австрії, Німеччині, Англії і Польщі. Гносеологічне джерело Н. — фетишизація формального аспекту пізнання, що виростає із своєрідного відчуження його знакових засобів, перебільшення пізнавальних функцій формальної логіки (математичної логіки). Філософський аналіз з точки зору Н. не поширюється на об'єктивну реальність, він мусить обмежуватись лише «даним», тобто безпосереднім досвідом або мовою.

На початку свого становлення філософський Н. не був пов'язаний з юридичною наукою. Свою увагу він концентрував майже виключно на природних науках і на їх основі намагався вирішити принципову проблему — логічний аналіз мови науки. Після Другої світової війни буржуазна теоретико-правова наука зазнала впливу логічного позитивізму.

З точки зору Н., при поясненні права слід не тільки давати визначення права, яке відображає реальну дійсність і є адекватним їй, а й внести можливу ясність в різні варіанти вживання цього поняття (Г. Вільямс, У. Скарпеллі). На думку У. Скарпеллі, більшість із варіантів визначення права у своєму контексті є правильними і єдиного визначення, що цілком характеризує право як реальне явище, бути не може. Пошуки такого визначення — це одна із основних помилок юрид.

думки. Але є можливим конвенціональне визначення права, коли з якоюсь певною метою використовують одне із можливих визначень права. Вибір одного конвенціонального визначення не виключає можливість появи і ін. конвенціонального визначення. Принцип конвенціоналізму або «принцип терпимості», сформульований Р. Карнапом, є одним із основних в філософії Н.

Позитивістів і неопозитивістів об'єднує те, що під правом, яке вони по-різному характеризують, і перші і другі мають на увазі наказ суверена. Якщо класичний юрид. позитивізм брав право таким, яким воно є, то неопозитивізм бере право таким, яким воно уявляється його прихильникам.

Об'єктивні риси права або зникають зовсім, або ж змішуються з менш істотними рисами лише тому, що певній особі вони здаються істотними. Н. доводить до крайнощів релятивізм, що утвердився в буржуазній теорії права ще на поч. ХХІ ст. під впливом махізму.

Модифікаціями сучасного юрид. позитивізму є аналітична юриспруденція, прагматичний позитивізм, нормативізм.

В. Тимошенко